

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA W PSP NR 24 W OPOLU
im „Przyjaźni Narodów Świata”

PRZYRODA

Mirosława Broniszewska

Klasy : 4, 5, 6

Obowiązkowe podręczniki :

do klasy 4 : „Przyroda 4. Podręcznik dla klasy 4 szkoły podstawowej” – E. Dudek, E. Szedzianis,
Atlas „ Świat wokół nas – Przyroda” (wyd. KSIĄŻNICA – ATLAS)

do klasy 5 : „Przyroda 5. Podręcznik dla klasy 5 szkoły podstawowej” – E. Dudek, E. Szedzianis,
Atlas „ Świat wokół nas – Przyroda” (wyd. KSIĄŻNICA – ATLAS) –ten sam co w kl. 4

do klasy 6 : „Przyroda 6. Podręcznik dla klasy 6 szkoły podstawowej” – E. Dudek, E. Szedzianis,
Atlas „ Świat wokół nas – Przyroda” (wyd. KSIĄŻNICA – ATLAS) –ten sam co w kl. 4

Obowiązkowe wyposażenie ucznia na zajęciach :

zeszyt A-4 w kratkę, podręcznik, atlas, przybory do pisania i rysowania

KRYTERIA OCENIANIA

1. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który w przeważającej części spełnił wymagania na poziom podstawowy (wymagania konieczne), a ponadto prowadził zeszyt przedmiotowy.
2. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na poziom podstawowy, a ponadto prowadził zeszyt przedmiotowy i był aktywny na lekcjach (indywidualnie i w pracy zespołowej).

- Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który znacznym stopniu spełnił wymagania na poziom rozszerzający, a ponadto prowadził zeszyt przedmiotowy, wykazał się znaczną aktywnością na lekcjach, potrafi planować i organizować własną pracę, próbuje rozwiązywać problemy w sposób twórczy, potrafi współdziałać w zespole, wykonał niektóre dodatkowe prace domowe.
- Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na poziom dopełniający, a ponadto prowadził zeszyt przedmiotowy, wykazał się dużą aktywnością na lekcjach, potrafi planować i organizować własną pracę, rozwiązuje problemy w sposób twórczy, efektywnie współdziała w zespole, wykonał większość dodatkowych prac domowych.
- Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w pełni spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych międzyszkolnych i wyższego szczebla a w szczególności jest laureatem konkursu przedmiotowego szczebla wojewódzkiego.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

- Wymagania podstawowe** obejmują elementy treści najważniejsze w uczeniu się przyrody. Łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego, o niewielkim stopniu złożoności, często powtarzające się w programie nauczania, dające się wykorzystać w sytuacjach szkolnych i poza szkolnych, określone programem nauczania na poziomie nie przekraczającym wymagań w podstawie programowej.
- Wymagania rozszerzające** obejmują elementy treści istotne w strukturze przedmiotu, bardziej złożone, mniej przystępne niż elementy treści zaliczone do wymagań podstawowych, o zakresie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej. Przydatne w opanowaniu treści z przyrody, wymagające umiejętności stosowania wiadomości w sytuacjach typowych według wzorów i przykładów znanych z lekcji i podręcznika.
- Wymagania dopełniające** obejmują pełny zakres treści określonych programem nauczania. Treści złożone, trudne, ważne do opanowania, wymagające korzystania z różnych źródeł, umożliwiające rozwiązywanie problemów, stanowiące efekt samodzielnej pracy ucznia, , zapewniające wykorzystanie wiadomości dodatkowych.

FORMY SPRAWDZANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

- Sprawdziany wiadomości i umiejętności (po każdym dziale lub module tematycznym zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem).
- Próbne sprawdziany kompetencji.
- „Kartkówki” – krótkie sprawdziany z kilku ostatnich lekcji.
- Odpowiedzi ustne – aktywność na lekcjach (*uczeń otrzymuje znak „+” lub „-”, dwa znaki „+” oznaczają ocenę bardzo dobrą, dwa znaki „-” ocenę niedostateczną*).
- Zadania domowe obowiązkowe (*za jego brak lub brak zeszytu jeżeli na daną lekcję należało odrobić zadania domowe, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną*).
- Zadania domowe dla uczniów chętnych podjęcia się dodatkowych zadań (rysunki, albumy, doświadczenia, pomoce dydaktyczne itp.).
- Obserwacje pracy zespołowej uczniów
  - umiejętność współdziałania w zespole,
  - efekt pracy zespołu,
  - prezentacja efektu pracy zespołu.
- Zadania indywidualne wykonywane na lekcjach.
- Uczniowie osiągający sukcesy w konkursach szkolnych o tematyce przyrodniczej otrzymują oceny cząstkowe – bardzo dobry, celujący w zależności od zajętego przez nich miejsca.

Sprawdzanie i ocenianie wiedzy i umiejętności uczniów w proponowanych wyżej formach umożliwia nauczycielowi m.in. diagnozowanie i analizowanie czynionych przez uczniów postępów oraz doskonalenie organizacji i metod pracy nauczyciela.

SPOSÓB GROMADZENIA INFORMACJI O POSTĘPACH UCZNI

Informacje o postępach ucznia odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym w poszczególnych rubrykach (np. zadanie domowe obowiązkowe, zadanie domowe dla chętnych, aktywność indywidualna, aktywność zespołowa, efekt pracy w zespole, sprawdziany).

KRYTERIA OCENIANIA ŚRÓDROCZNEGO I KOŃCOWOROCZNEGO

6. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który z pomocą nauczyciela potrafi wyjaśnić znaczenie treści niezbędnych w uczeniu się przyrody, dających wykorzystać się w sytuacjach szkolnych i poza nimi, opisuje językiem potocznym zjawiska przyrodnicze, odwzorowuje proste rozwiązania problemu.
Stara się być aktywny (indywidualnie i w pracy zespołowej), sporadycznie odrabia zadania domowe, prowadzi zeszyt przedmiotowy.
7. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który zna i rozumie podstawowe treści przyrodnicze o niewielkim stopniu złożoności - łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego, często powtarzających się w programie nauczania, dające wykorzystać się w sytuacjach szkolnych i poza nimi, podaje przykłady zjawisk przyrodniczych i opisuje związki przyczynowo-skutkowe ich dotyczące.
Bywa aktywny na lekcjach (indywidualnie i w pracy zespołowej), w części odrabia zadania domowe, prowadzi zeszyt przedmiotowy.
8. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który zna rozumie i posługuje się w znacznym stopniu wiadomościami zdobytymi na lekcjach wykorzystując ją w sytuacjach typowych według wzorów i przykładów znanych z lekcji i podręcznika, wyjaśnia na przykładach związki przyczynowo-skutkowe w zjawiskach przyrodniczych, prawidłowo wyciąga wnioski z przedstawionych faktów.
Wykazuje się znaczną aktywnością na lekcjach, odrabia większość zadań domowych, wykonuje niektóre dodatkowe prace domowe, potrafi umiejętnie współdziałać w zespole, próbuje rozwiązywać problemy w sposób twórczy, prowadzi zeszyt przedmiotowy.
9. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który zna i posługuje się w pełnym zakresie wiadomościami wprowadzonymi na lekcjach stosując ją w sytuacjach typowych i nietypowych, w swoich wypowiedziach używa poprawnego języka terminów przyrodniczych, dostrzega związki przyczynowo-skutkowe w zjawiskach przyrodniczych, przedstawia wiadomości z różnych źródeł informacji na forum klasy, wyciąga prawidłowe wnioski z przedstawionych mu przesłanek.
Potrafi planować i organizować własną pracę, rozwiązuje problemy w sposób twórczy, efektywnie współdziała w zespole, odrabia wszystkie zadania domowe, wykonuje większość dodatkowych prac domowych, bierze udział w działaniach na rzecz ochrony środowiska prowadzi zeszyt przedmiotowy.
10. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w pełni spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto w efekcie samodzielnej pracy posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, samodzielnie formułuje problemy i stawia hipotezy, inicjuje działania korzystne dla środowiska lub organizuje pomoc kolegom mającym trudności w nauce przyrody, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych międzyszkolnych i wyższego szczebla, a w szczególności jest laureatem konkursu przedmiotowego szczebla wojewódzkiego.

Przy ocenianiu wiadomości i umiejętności uczniów uwzględniane są standardy edukacyjne ustalone przez MEN w zakresie umiejętności kluczowych : czytanie pisanie, rozumowanie, korzystanie z informacji, wykorzystanie wiedzy w praktyce.

Ocena śródroczna i końcoworoczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

Ocenianie końcoworoczne polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych uczniów w całym roku szkolnym. Wystawiając ocenę roczną z zajęć, nauczyciel uwzględnia osiągnięcia uczniów w obu semestrach.

KRYTERIA OCENIANIA UCZNIÓW O SPECYFICZNYCH WYMAGANIACH EDUKACYJNYCH

Dla uczniów posiadających opinie PPP kryteria oceniania są dostosowane do ich indywidualnych specyficznych potrzeb i stanowią załącznik do PSO

ZASADY ZAPOZNAWANIA UCZNIÓW Z POPRAWIONYMI PRACAMI KONTROLNYMI, ZASADY POPRAWIANIA OCEN ZE SPRAWDZIANÓW:

1. Uczeń otrzymuje do wglądu poprawioną pracę kontrolną w terminie nie przekraczającym 14 dni.
2. Uczeń ma możliwość poprawy oceny uzyskanej z pracy kontrolnej w ciągu 4 tygodni od jej otrzymania.
3. W wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach nauczyciel może zezwolić na poprawę oceny z pracy kontrolnej w innym terminie jak wyżej zapisany.
4. Poprawa oceny pracy kontrolnej może mieć formę ustną lub pisemną.
5. Uczeń uzgadnia z nauczycielem termin i formę poprawy oceny pracy kontrolnej. Dla uczniów z początkiem roku szkolnego są organizowane konsultacje indywidualne.
6. Uczeń obecny na pisemnym sprawdzianie lecz z przyczyn losowych (np. złamanie ręki) nie mogący go napisać, ma obowiązek napisać go w terminie 7 dni od zniknięcia przyczyn.
7. Próbnych sprawdzianów kompetencji i sprawdzianów tz. „na wyjściu” i „wejściu” nie poprawia się.
8. Uczeń traci prawo do poprawy sprawdzianu jeżeli w trakcie jego pisania postępował nieuczciwie (odpisywał).

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEOBECNOŚCI UCZNIĄ NA PISEMNYM SPRAWDZIANIE:

1. Uczeń nieobecny na pisemnym sprawdzianie ma obowiązek go napisać w terminie:
  - a) do 7 dni (po jego powrocie do szkoły), gdy jego nieobecność nie przekracza 3 dni,
  - b) do 2 tygodni (po jego powrocie do szkoły), gdy jego nieobecność jest dłuższa.
2. W przypadku nie zgłoszenia się w wyznaczonym terminie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

SPOSÓB INFORMOWANIA UCZNIÓW O ICH POSTĘPACH I OSIĄGNIĘCIACH

1. Recenzowanie prac pisemnych uczniów lub ustne przekazywanie informacji uczniom po wykonaniu określonych prac lub zadań.
2. Stawianie ocen cząstkowych

SPOSÓB INFORMOWANIA RODZICÓW O POSTĘPACH I OSIĄGNIĘCIACH UCZNIÓW

Informacje o postępach i osiągnięciach uczniów rodzice mogą uzyskać na :

1. Spotkaniach rodziców z wychowawcą klasy.
2. Konsultacjach indywidualnych nauczyciela (dla rodziców) w wyznaczonych na początku roku terminach.

ZASADY ZAPOZNAWANIA RODZICÓW Z POPRAWIONYMI PRACAMI KONTROLNYMI:

1. Na prośbę rodziców lub prawnych opiekunów ucznia nauczyciel w czasie konsultacji zbiorowych lub indywidualnych udostępnia im do wglądu poprawione prace kontrolne.
2. Poprawione prace kontrolne są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego.

ZASADY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM WYKAZUJĄCYM ZAINTERESOWANIE NAUKAMI PRZYRODNICZYMI

1. Przygotowanie dla ogółu uczniów zestawu zadań dodatkowych tzw. dla „chętnych”.
2. Zaproponowanie uczniowi dodatkowych indywidualnych zadań i ćwiczeń rozszerzających realizowane na lekcjach treści przedmiotowe.
3. Wskazanie literatury rozwijającej zainteresowania ucznia.
4. Umożliwienie uczniowi udziału w pozaszkolnych konkursach przyrodniczych.
5. Włączenie ucznia w realizację procesu kształcenia.

6. W przypadku wyjątkowo zdolnego i zainteresowanego ucznia opracowanie indywidualnego programu i toku nauczania.

ZASADY PODWYŻSZANIA PRZEWIDYWANYCH ŚRÓDROCZNYCH I KOŃCOWOROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

W sytuacji, kiedy uczeń spełnił wymagania edukacyjne na daną ocenę, ale nie spełnił wszystkich kryteriów wymaganych na tą ocenę i w związku z tym przewidywana śródroczna lub końcoworoczna ocena klasyfikacyjna jest niższa, uczeń może ubiegać się o jej podwyższenie.

1. Uczeń lub jego rodzice (opiekunowie) wnioskuje o podwyższenie przewidywanej oceny do nauczyciela w terminie 7 dni od poinformowania ucznia o przewidywanej ocenie semestralnej lub rocznej.
2. Nauczyciel wyznacza termin i formę umożliwiającą poprawę w/w ocen, o czym informuje ucznia lub jego rodziców (opiekunów).
3. Nauczyciel, określając formę umożliwiającą uczniowi podwyższenie w/w ocen, bierze pod uwagę kryteria oceniania z przedmiotu, których do czasu wystawienia przewidywanej oceny uczeń nie spełnił.
4. Podwyższenie przewidywanych w/w ocen może nastąpić najpóźniej 7 dni przed radą klasyfikacyjną.
5. Nauczyciel informuje ucznia o podwyższeniu lub utrzymaniu oceny.

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEOBECNOŚCI UCZNIĄ NA ZAJĘCIACH

1. Uczeń nieobecny na zajęciach ma obowiązek uzupełnić :
  - wiedzę i umiejętności,
  - notatkę z zajęć w zeszycie przedmiotowym.
2. Uczeń mający problemy z uzupełnieniem wiedzy i umiejętności może zwrócić się o pomoc do nauczyciela przyrody, który na konsultacjach udzieli mu stosownej pomocy.

WSPIERANIE SAMODZIELNEGO ROZWOJU UCZNIĄ

Wspieranie samodzielnego rozwoju ucznia odbywa się poprzez zachęcanie go do podjęcia dodatkowych zadań proponowanych przez nauczyciela, wskazywanie (uczniom wykazującym zainteresowanie) literatury rozszerzającej dane zagadnienia, nagradzanie (plusem lub oceną) zaprezentowanych przez ucznia na lekcji informacji z innych źródeł niż podręcznik.